

# **Názvy obcí Slovenskej republiky**

## **história ich vývoja a zmien a súvisiace zberateľské materiály**

### **1.Úvod**

Úvodom treba povedať, že k roku 2022 bolo na Slovensku 2890 obcí vrátane Bratislavy a Košíc, z toho bolo 141 miest.

Dá sa povedať, že názvy mnohých slovenských obcí, miest či niektorých ich častí sú ako keby ich živými kronikami. Preskúmaním histórie vzniku a zmien týchto názvov zisťujeme, že ich obsah má rôzny pôvod a vplývali na ne rôzne okolnosti a obdobia. Je tu možné hovoriť o dopade resp. pozostatkoch po Rimanoch a Kvádoch, veľmi veľa vplyvov zanechalo obdobie Veľkej Moravy, dokonca nachádzame i pozostatky z obdobia bojov s maďarskými kmeňmi. Taktiež veľa stôp zanechali takzvané predkresťanské náboženské kultúry. V neskoršom období to boli hlavne názvy vyplývajúce zo špecializácie jednotlivých osád, ktoré sú charakterizované rôzne napr. ako takzvané služobnícke, v neposlednom rade zo zamestnania tam bývajúcich ľudí..

Okrem samotného historického vývoja zmien názvov slovenských obcí a miest do tohto deja vstupovali hlavne zmeny súvisiace so štátoprávnymi zmenami, čo môžeme rozdeliť nasledovne:

- vznik Československa – 1918-1939
- obdobie Slovenského štátu – 1939-1945
- obnovenie Československa – 1945-1992
- vznik Slovenskej republiky -1993

V každom tomto období boli vplyvy na zmenu názvov rôzne a samotné názvy boli tým veľmi ovplyvnené.

V tejto práci sa prierezovo budem venovať každej skupine ale vzhľadom na rozsah zmien v niektorých obdobiach budú prioritne spomínané lokality, u ktorých som k aktuálnemu času našiel súvisiace ilustrujúce zberateľské materiály (známky, pohľadnice, pečiatky, listy...)

### **1.Obdobie vzniku Československa – 1918-1939**

Koncom 1. svetovej vojny, pádom Uhorskej monarchie a Trianonskou dohodou, Slovensko prišlo k obrovským územiám (a čosi malé aj v tom čase stratilo, a síce slovenské dediny – územia – na severovýchod a severozápad od Vysokých Tatier, v prospech Poľska). Na týchto územiach bolo prevažne maďarské obyvateľstvo, a teda aj miestne názvy boli v Maďarčine.

Skrátka a dobre, nastal veľký premenovávaci ošiaľ. V roku 1920 sa doslovne premenovalo len niekoľko vyslovene maďarských názvov, prípadne sa použila transkripčia maďarskej ortografie do slovenskej. V roku 1927 ale prišla druhá, väčšia vlna – viac osád sa premenovalo (rozumej: preložilo), resp. prepísal sa názov z maďarsky vyzerajúceho na slovenský (ale stále maďarsky znejúci). Pravdepodobne to súviselo aj s presídľovaním slovenského obyvateľstva smerom na juh (kolonizáciou). Príklady premenovaní budú nižšie.

#### **1.1 Vytváranie územia Slovenska**

- Bratislava-Prešporok-Pozsonyi-Preessburg (obr.č.1-8)

Pred rokom 1918 bol Prešporok všetkým len nie slovenským mestom. Podľa posledného predvojnového sčítania ľudu v roku 1910 tam žilo len 15 percent Slovákov, pričom 42 % Nemcov a 40 % Maďarov. Od začiatku roku 1919 miestni Nemci a Maďari usilovali o neutrálny a smerom k Dohode ústretový názov Wilsonov, Wilsonstadt alebo Wilsonovo mesto na počesť vtedajšieho amerického prezidenta Woodrova Wilsona. A až po obsadení československými vojskom – hlavne legionármi z Talianska sa prijal oficiálne názov Bratislava – teda až 16.3. 1919, aj keď sa hlavným mestom Slovenska stalo až neskôršie...

- **Petržalka - Engerau** (maďarsky Ligetfalu), od r.1920 priradené k Českoslov., (obr.č.9)  
Vznik Česko-Slovenska, obsadenie Petržalky československými vojskami v auguste 1919 a potvrdenie príslušnosti k Československu podpísaním Trianonskej zmluvy v júli 1920 – zmenili hranice krajín, no nezmenili strategický význam Petržalky. Z nemeckého Engerau a maďarského Ligetfalu sa v roku 1920 stáva slovenská Petržalka.

Historický dôvod názvu Petržalka nie celkom zrejмый, ale možno vyplynul z prezývky „Petržleni“, keď takto prezývali sedliakov z Engerau, ktorí veľmi úspešne predávali zeleninu v Bratislave. Za obdobie necelých dvadsať rokov vzrástla päťkrát. Postupne sa stala najväčšou obcou v republike, začala si budovať nové republikánske a demokratické tradície. Avšak prišiel rok 1938 – okupácia hitlerovským Nemeckom, ktorá trvala skoro sedem rokov. Po oslobodení Sovietskou armádou pripadla znovu k Československu. V roku 1946 sa stáva súčasťou Bratislavy – mestskou časťou. Parížskou mierovou dohodou z roku 1947 sa posúva hranica s Maďarskom až za Čunovo.

- **Rovinka – 1920-1927-Watersdorf, 1928-1948 Čela, 1948-1960 Štefánikovce, od roku 1960 Rovinka (obr.č.10-18)**

Milan Rastislav Štefánik bol síce významnou slovenskou osobnosťou, ale pre neskorší komunistický režim aj príliš liberálnou a demokratickou, aby mohla nejaká obec niesť jeho meno a preto boli Štefánikovce premenované na Rovinku.

- **Trnava – Nagyszombat do roku 1920 (obr.č.1-8)**

Názov Nagyszombat resp. *Sumbot, Zumbothel, Szombat* atď., čiže *Sobota* bol odvodený odo dňa konania trhu, názov *Tyrna, Dyrna* atď., čiže *Trnava* pochádza zo staršieho – slovanského prostredia ("Trň-ava" – ava je slovanská koncovka znamenajú okolo, teda voľným prekladom miesto s trňami, miesto obohrnané trňami, čo možno označovalo nejakú formu fortifikácie).

- **Leopoldov – Leopold- Újvároska resp. Leopold – Neustadt, a do roku 1948 Mestečko**
- **Limbach – pôvodný maďarský názov Limpak, od roku 1927 Hliník až do roku 1957**

## 1.2 Kolonizácia a vznik nových obcí

V rámci kolonizácie Žitného ostrova vznikli kolónie, ktoré osídľovali kolonisti zo Slovenska a takisto z Moravy a Čiech. Z týchto kolónií vzniklo mnoho obcí, ku ktorým boli pripojené čiastočne niektoré existujúce hospodárske dvory (majery) a územné časti z iných obcí. Takto vznikli napr. obce Hviezdoslavov, Miloslavov, Bellova Ves, Hurbanova Ves, Macov, Michal na Ostrove, Kútniky, Gešajov

V medzivojnovom období viacero obcí (aj novovzniknuté) na slovenskom území dostalo názvy po nejakom slovenskom politikovi : okrem Hviezdoslavova vznikli obce Štefánikov, Bottovo, Gessayov, Hodžovo, Slávikovo, Mudroňovo, Šrobárovo, pričom dokonca Hodža, Slávik, Šrobár boli vtedy ešte žijúcimi osobami.

- **Hviezdoslavov (obr.č.19-22)**

Obec ako správna jednotka vznikla v roku 1936 zlúčením osád Vörösmajor (pôvodne Apponyiovský, neskôr Pálffyovský majetok), Jozefmajor a Németšók (majetok Wiener-Weltenovcov). Na tieto osady, ktoré sa nachádzali pôvodne v katastrálnych územiach obcí Štvrtok na Ostrove a Mierovo boli v rámci I. pozemkovej reformy dosídlení kolonisti 69 rodín hlavne z Oravy, ktorých pričinením sa obec pomenovala po P.O.Hviezdoslavovi. Ako kolónia bola evidovaná už v roku 1921 a v roku 1922 bola zriadená aj prvá slovenská škola na Žitnom ostrove.

- **Miloslavov** – táto obec vznikla tiež v roku 1921 v rámci kolonizácie pod názvom Miloslava

- **Bottovo (obr.č.23)**

Obec Bottovo vznikla v roku 1926 keď sa na mieste staršieho veľkostatku Coburgovcov usadili slovenskí osadníci z Oravy a Pohronia a českí kolonisti z Českomoravskej vrchoviny.

- **Zálesie – 1936 -1948 Gessayov . 1948-1960 Gešajov, od 1990 Zálesie**

Zaujímavý prípad je aj Gessayov. Obec po vzniku dostala názov po Ignácovi Gessayovi, významnom slovenskom krajanovi v Amerike. Okáliho vyhláška však obec premenovala na Gešajov. Nevedno, či Gessay Okálimu alebo ministerským úradníkom nejako prekážal, alebo len pomenovanie Gessayovneznelo dostatočne slovensky.

- **Hodžovo (obr.č.24)**

Ide o novovytvorenú obec v r. 1926 na Žitnom Ostrove sa po nastolení maďarskej zvrchovanosti nad tým územím počas druhej svetovej vojny len preložilo na Hodzsafalva. Hodžovo museli zušiť až za komunizmu v 1951 (premenované na Lipové), očividne agrárnik Milan Hodža (obec bola pomenovaná podľa vtedy žijúceho politika Milana Hodžu – niekoľkonásobného ministra, predsedu vlády a dokonca i krátkodobo prezidenta) a nie podľa jeho strýka, štúrovca Michala Miloslava Hodžu.

## **2.Obdobie Slovenského štátu – 1939-1945**

Rozhodnutím arbitrážnej komisie vo Viedni 2.11.1938 bolo pričlenených 767 obcí (dedín a miest) k Maďarsku a neskôr 4.4.1939 ešte ďalších 74 obcí, spolu 814 obcí. Zmeny názvov súviseli s týmito geograficko-politickými zásahmi a boli hlavne u slovensky znejúcich názvov...

## **3. Obnovenie Československa – 1945-1948**

### **3.1.1 Osady premenované po roku 1945 - hlavne v súčinnosti s Benešovými dekrétmi.**

- **Rusovce – maďarsky Oroszvár (Ruský hrádok) (obr.č.25)**

V 10. – 12. storočí na územie Uhorska prenikli príslušníci kmeňového zväzu Pečenehov. Ich pôvodnou domovinou bolo územie medzi riekou Volga a ústím Dunaja. Časť pečenežských

kmeňov sa dostala aj na územie Rusoviec, kde pôsobili ako strážcovia obchodnej cesty. Zrejme tu treba hľadať pôvod dnešného maďarského pomenovania Rusoviec – *Oroszvár*, t. j. Ruský hrad.

- **Jarovce – Kroatische Jahrendorf** (nemecky)

- **Čunovo – maď. Dunacsun (od 1905 do 1947), predtým nem.Sandorf**

Na prelome 14. a 15. stor. epidémia vylúdnila celé osady a medzi nimi aj Čunovo. Panovník povolal na dosídlenie nemecké obyvateľstvo a z toho obdobia pochádza nemecký názov Sándorf (Piesky). Názov Čunovo pravdepodobne vychádza z maďarského Csún (Dunacsún), ktoré zasa vzniklo pretvorením pomenovania Chun po zemanovi Gasparovi de Chun, ktorému patrila vtedy prevažná časť majetkov v okolí.

### 3.1.2 Iné zmeny

- **Svit** (skrátka Slovenské viskóзовé továrne) -založené r.1937 Baťa

### 3.1.3 Nové vzniknuté obce

Skupina obcí pričlenených podľa Parížskej dohody od 15.10.1947 k Československu

- **Ursínyovo 1945-48**

Ursínyovo – Bolo vytvorené v roku 1945 vyčlenením z Tekovských Lužianok a pomenované po vtedy žijúcom politikovi Jánovi Ursínym – agrárnikovi .

## 3.2 Premenovanie v roku 1948 – po politicky „korektných“ osobnostiach

V júni 1948 uzrela svetlo sveta ním podpísaná vyhláška číslo A-311/16-II/3-1948, ktorou sa zmenili úradné názvy viac než 700 miest, obcí a osád na Slovensku. Táto vlna zasiahla najmä južné Slovensko, kde obce s maďarskými, alebo poslovenčenými, no maďarsky znejúcimi názvami dostali slovenské pomenovania, zväčša po národných dejateľoch. Podobnému osudu neušli v iných častiach Slovenska sídla s nemeckými názvami.

Viacere obce a mestá tieto názvy používajú dodnes, niektoré sa však po roku 1989 vrátili k pôvodným.

- **Mierovo-do roku 1948 Béke, od 1948 do 1960 Sklenárovo, od 1960 Mierovo**

Obec bola pomenovaná podľa Juraja Sklenára (Sklenar, Szklenár) (\* 20. február 1744, Tiba – † 31. január 1790, Bratislava) - bol slovenský historik a učiteľ. Bránil rovnoprávnosť Slovákov v Uhorsku, písal o našich najstarších dejinách a dostal sa do sporov s maďarskými historikmi pre svoje názory, objektívne nie vždy úplne správne.

- **Partizánske - Baťovany (1948-1949) - Šimonovany (do 1948) (obr.č.26-27)**

Jedným z najzáhadnejších premenovaní podľa uvedenej vyhlášky je prípad mestečka Šimunovany. Vyhláška ho zmenila na Baťovany. Baťa skutočne prispel k ekonomickému rozvoju mesta, keďže tam postavil fabriku na výrobu topánok. No v čase vydania vyhlášky už musela byť Baťova veľkopodnikateľská minulosť pre komunistický režim problémom. Konštrukcia názvu (*Baťovany* namiesto *Baťovo*) naznačuje, že pomenovanie malo byť skôr po

Baťových závodoch, než po Baťovi ako osobe. Toto dobovo netradičné pomenovanie však vydržalo len krátko, režim ho v roku 1949 zmenil na Partizánske ako poctu partizánom.

- **Nálepko – do roku 1948 Vondrišiel (obr.č.28-29)**

V mestečku Vondrišiel na juhu Spiša v pokoji žilo pred vojnou 1 023 Slovákov a 1 176 Nemcov. Po vypuknutí Slovenského národného povstania a pre postup Červenej armády Nemcov z Vondrišla evakovali do Sudet, ktoré boli vtedy súčasťou Tretej ríše. Po vojne však už Nemcom z Vondrišla neumožnili návrat. Nakoniec ich z Československa úplne vysídlili. Pritom Nemci na Spiši neboli väčšinou proti československí, uplatnila sa na nich kolektívna vina. Cynickým vrcholom tohto slovakizačného očistného procesu vo Vondrišli bolo, že po tom, čo tam nezostali takmer žiadni Nemci, Okáliho vyhláška premenovala mestečko na Nálepko podľa partizánskeho veliteľa kapitána Jána Nálepku. V roku 1991 sa v sčítaní obyvateľov v Nálepke k nemeckej národnosti prihlásilo 11 obyvateľov.

### **3.3 Skupina obcí a miest s poslovenčenými pôvodnými maďarskými či nemeckými názvami**

Prevody typicky maďarských názvov na „írečité“ slovenské pomenovania:

- **Čierny Brod -do roku 1948 Vízkelet (obr.č.30)**
- **Kvetoslavov – do roku 1948 Uzor - Uszor**
- **Hubice – do roku 1948 Gomba**

- **Dol'any -do roku 1948 Ompitál**

Názov Ompitál sa vyvinul z pôvodného nemeckého *Ottenthal* – *Otova Dolina, Otovo Údolie*

- **Rohožník -Rarbok**

Do roku 1913 sa obec volala *Nádasfő*, potom po nemecky *Rohrbach* (po maďarsky *Rárbok*, čo bola asi len skomolenina). *Rohrbach* značí niečo ako *Trstený Potok* a ten maďarský názov z 1913 je zrejme akýmsi pokusom o preklad.

- **Tomášov -Fél resp.Fellendorf do roku 1948**

Názov obce Fél podľa historických podkladov vychádza z obdobia, keď obec pozostávala z dvoch častí: Horné Pathó a Dolné Pathó, časté záplavy prinútili obyvateľstvo usadiť sa na dnešnom území obce, v Hornom Pathó. Keďže časť Horného Pathó zničili záplavy, obec pomenovali „Fele“, neskôr Féll. Súčasný názov Tomášov (maď. Tamásháza) pochádza z histórie., keď táto osada v roku 1456 bola majetkom Gregora Tamásházyho a názov miestnej časti bol odvodené od jeho priezviska.

Pre zaujímavosť uvádzam, že jedna časť obce pri Malom Dunaji sa volá Doma.

- **Štiavnické Bane – do roku 1948 Piargy, resp Pierg**

### **3.4 Skupina obcí, kde sa použili tvary odvodené od slovenských historických osobností kultúry, politiky a vedy či po národných dejateľoch:**

Vyhláškou Min. vnútra 11.6.1948 sa hromadne premenovalo viac ako 700 obcí a miest a Úradníci došli až tak ďaleko, že niektorým obciam a mestečkám s početnou maďarskou menšinou dali názvy po slovenských národných buditeľoch, neraz aj vyslovene protimaďarských.

- **Štúrovo – Parkan (obr.č.31-39)**

Prapôvodný názov mesta bol Kakath (odvodené od kohút – maďarsky Kakat, čo sa zmenilo po obsadení mesta-pevnosti Turkami v roku 1546, keď sa mesto nazývalo Džigerdele Parkani (útroby nepriateľ zničujúca pevnosť), z čoho vzniklo Parkany.

- 

- **Jesenské – do r.1948 Feledince**

Niekdajšie Feledince(Gemer) sú dnes obcou s asi 2 300 obyvateľmi, od konca 19. storočia do roku 1951 však boli sídlom okresu. V rámci spomínaného masového premenúvania dostali teda v roku 1948 názov Jesenské.

- **Bernolákovo - Čeklís (obr.č.40)**
- **Hurbanovo – Stará Ďala, Ógyalla (obr.č.41-43)**
- **Kolárovo – do roku 1948 Gúta , asi nemecký pôvod (obr.č.44-46)**
- **Sládkovičovo – do roku 1948 Diószeg (obr.č.47-48)**
- **Hamuliakovo – Gútor (obr.č.49)**
- **Bohúňovo do roku 1948 Lekenye (obr.č.50)**
- **Kmeťovo – do 1920 Gyarak, do 1948 Dorok, podľa Andreja Kmeťa -polyhistora hlavne botanika (obr.č.51)**
- **Kalinčiakovo - Varšany (do r.1948) – Hont (obr.č.52-53)**

- **Kalinkovo -Semet**

Kalinkovo - Obec je pomenovaná pravdepodobne po evanjelickom biskupovi Joachimovi Kalinkovi, rodákovi z Ružomberka, avšak v období socializmu - náboženskej neslobody (pred rokom 1989) sa hovorilo, že názov obec dostala podľa sovietskej námornej bojovej lode Kalinka.

- **Matúškovo pôvodne Taksony (Takšoň) (obr.č.54)**

Janko Matúška je okrem iného autorom textu Nad Tatrou sa blýska.

- **Šafárikovo – Tornaľa (obr.č.55-56)**
- **Palárikovo – Slovenský Meder**
- **Močenok – od r.1992, pôvodne Mučeníky (maď.), od r.1951 Sládečkovce (podľa Michala Sládečka, obeť poľnohospodárskeho štrajku v r.1922)**
- **Jarná (od roku 1973 súčasť Cífera) v rokoch 1948-1960 Božetechovo (obr.č.57)**

Pomenovanie podľa po Jozefovi Božetechovi Klemensovi, ktorého nazývali aj slovenský da Vinci. Bol to vynálezca, fotograf, experimentátor, prírodovedec, maliar a sochár. Namaľoval aj najznámejší portrét Ľudovíta Štúra.

- **Malinovo – Eberhard**
- **vätoplukovce – do roku 1948 Šalgov (maď.) (obr.č.58-61)**
- **Mojmírovce – Urmin – nem. (obr.č.62-63)**
- **Rastislavovce – do roku 1948 Starý Degeš (maď.) (obr.č.64-65)**
- **Turčianske Teplice -od 1946 Štubnianske Teplice**
- **Červený Kláštor – bolo Horné Šváby (od roku 1920 – prevod z maďarčiny) až do roku 1948 - Premenovanie bolo asi z dôvodov estetických.... (obr.č.66)**

### **3.5 Skupina, kde sa vytvorili nové umelé názvy:**

- **Dedina mládeže-** vznikla vyčlenením častí katastrov štyroch obcí od 4.4.1949

### **3.6 Československo socialistické – 1948- 1992**

No lenže potom prichádza rok 1960, kedy komunisti úspešne vymazali mnohé tradičné názvy dedín, odkazujúce na náboženstvo, ich premenovaním alebo skonsolidovaním (pridaním do existujúcich dedín či vytvorením nových dedín zlúčením viacerých starých do jednej). Išlo v prevažnej miere o obce s názvom Svätý, príklady:

- **Žiar nad Hronom – Svätý Kríž nad Hronom 1955**
- **Liptovský Ondrej – Liptovský Svätý Ondrej do 1952**
- **Liptovský Mikuláš - Liptovský Svätý Mikuláš do 1952**
- **Martin – Turčiansky Svätý Martin do 1951**
- **Boldog – Boldogfa do roku 1948, Matka Božia do roku 1960 (obr.č.67)**
- **Svätý Jur - Szentgyörgy, 1920-Svätý Jur, 1960-Jur pri BA, 1990 – Svätý Jur (obr.č.68)**

## **4.Vznik Slovenskej republiky -1993**

Aspoň čiastočne zadosťučiniť slovenským Maďarom v pomenovaniach ich obcí mal návrh zákona, ktorý predložila parlamentu úradnícka vláda Jozefa Moravčíka v roku 1994. Vláda vládla krátko po tom, ako padla vláda Vladimíra Mečiara, ale len do momentu, keď Mečiar zložil novú vládu po vyhratých voľbách v roku 1994.

### **4.1 Neúspešné pokusy o návrat k pôvodným názvom**

- **Štúrovo -Parkan**

17.11.1991 prebehlo platné referendum o prinavrátenie bývalého názvu mesta Parkan. Zúčastnilo sa ho 54% oprávnených z nich za bolo 87% percent. Avšak vtedajšia vláda odmietla vyhovieť tomuto referendu.

- **Tešedíkovo – do roku 1948 Pered**

Po príklad uplatnenia štátneho monopolu, ktorý si uzurpuje pomenovanie obcí, nemusíme ísť ďaleko do minulosti. V roku 2013 obyvatelia Tešedíkova v referende rozhodli, že sa chcú vrátiť k pôvodnému názvu Pered. Vláda ich odignorovala. Obec, v ktorej tvoria drvivú väčšinu Maďari a katolíci, je stále pomenovaná po slovenskom evanjelickom kňazovi Samuelovi Tešedíkovi (1742 – 1820), tiež zakladateľovi odborného školstva a pôdoznalectva v Uhorsku, pokrokovom pedagógovi, spisovateľovi, polyhistorovi a filantropovi.

.

- **Tomašíkovo - do roku 1948 Tallós**

Súčasná legislatíva napríklad hovorí, že názov obce, ktorý uráža národnostné cítenie, je neprípustný. 1 351 z 1 601 obyvateľov Tomášikova sa v sčítaní v roku 2011 prihlásilo k maďarskej národnosti a pritom obec nesie pomenovanie po Samovi Tomášikovi (1813 – 1887), ktorý bol slovenský romantický prozaik, básnik a evanjelický farár. Je tiež autorom textu piesne Hej Slováci.

- **Gabčíkovo – do roku 1948 Beš (obr.č.69-72)**

nesie meno po vojnovom hrdinovi a atentátnikovi na Reinharda Heydricha Jozefovi Gabčíkovi. Gabčík s Gabčíkovom nemá nič spoločné. Narodil sa v Rajeckých Tepliciach a v Beši – ako sa za jeho života Gabčíkovo volalo – pravdepodobne nikdy nebol.

#### **4.2 Úspešné premenovania:**

- **Veľký Meder – v rokoch 1948-1990 Čalovo**

Čalovo je zaujímavý prípad. Do 1920 sa obec volala Nagymegyer, potom sa poslovenčila na Veľký Meder, aby sa v 1948 zmenila na Čalovo, ktoré je zrejme odvodené z maďarského názvu pre Žitný Ostrov – *Csallóköz*. Ten pochádza údajne z rieky *Csalló* a *köz* značí niečo ako medzi – asi že ako vnútrozemský *ostrov* je *medzi* riekami. V roku 1990 sa potom obec vrátila k slovenskému názvu Veľký Meder.

- **Telgárt – v rokoch 1948 – 1990 Švermovo (obr.č.73-75)**

Telgárt sa tiež po zmene režimu vrátil k niekdajšiemu názvu. V rokoch 1948 až 1990 sa však táto obec volala podľa komunistického politika Jána Švermu

- **Tornaľa - v rokoch 1948-1990 Šafárikovo, podľa Pavla Jozefa Šafárika**

Slovenský, v Čechách naturalizovaný básnik, spisovateľ, literárny historik, jazykovedec, etnograf, slavista a univerzitný profesor (1795-1861)

- **Sap - Palkovičovo (maď. *Szap*, v rokoch 1948 – 1990 Palkovičovo) (obr.č.76)**

- **Svätuše - pred r. 1948 *Szentes*, 1960-1990 Plešany (obr.č.77)**

#### **5. Záver**

Za každého politického režimu bolo potrebné aby obce mali výstižný, jednoznačný a dobre rozlišujúci názov, o ktorom by si mali prioritne rozhodovať sami miestni obyvatelia. Ako vidíme nie vždy to platilo, či už v období Rakúsko-Uhorska, prvej republiky, ktorá mala priniesť demokraciu i do tejto problematiky a najviac to bolo deformované po roku 1945- pri vyrovnávaní dopadov vojny a hlavne po roku 1948, keď do tohto systému vplývali rôzne okolnosti a prakticky doteraz nie sú vyriešené.



A takisto situácia pri zmenách názvov, keď úradníci došli až tak ďaleko, že niektorým obciam a mestečkám s početnou maďarskou menšinou dali názvy po slovenských národných buditeľoch, neraz aj vyslovene protimaďarských, viac menej pretrvávajú, lebo ešte v súčasnosti je ich naďalej viac ako šesťdesiat.

Pre zaujímavosť uvediem aj informáciu, že síce Zákon o obecnom zriadení hovorí, že duplicitný názov obce je neprípustný, napriek tomu na Slovensku je však 205 obcí, ktoré majú názov do písmena zhodný s minimálne jednou inou obcou.

So zmenami v štruktúre obcí (spájanie i členenie) súvisí i povinnosť každej obce mať vlastný symboly teda erb, vlajku a pečať, pričom tieto prvky predstavujú znak samostatnosti obce. Od roku 2006 musí mať každá obec vytvorený vlastný erb. Na vytvorenie erbu sú stanovené prísne pravidlá, pričom následne erb schvaľuje Heraldická komisia a erby sú registrované v Heraldickom registri na MV SR. Keďže táto oblasť (heraldika) je tiež zaujímavá z hľadiska zberateľského bolo by možné ju zahrnúť v rámci pokračovania tohto materiálu v budúcnosti.

## Obsah:

1. Úvod
1. Obdobie vzniku Československa – 1918-1939
- 1.1 Vytvárania územia Slovenska
- 1.2 Kolonizácia a vznik nových obcí
2. Obdobie Slovenského štátu – 1939-1945
3. Obnovenie Československa – 1945-1948
- 3.1.1 Osady premenované po roku 1945 - hlavne v súčinnosti s Benešovými dekrétmi.
- 3.1.2 Iné zmeny
- 3.1.3 Nové vzniknuté obce
- 3.2 Premenenie v roku 1948 – po politicky „korektných“ osobnostiach
- 3.3 Skupina obcí a miest s poslovenčenými pôvodnými maďarskými či nemeckými názvami
- 3.4 Skupina obcí, kde sa použili tvary odvodené od slovenských historických osobností kultúry, politiky a vedy či po národných dejateľoch:
- 3.5 Skupina, kde sa vytvorili nové umelé názvy
- 3.6 Československo socialistické – 1948- 1992
4. Vznik Slovenskej republiky -1993
- 4.1 Neúspešné pokusy o návrat k pôvodným názvom
- 4.2 Úspešné premenovania
5. Záver
6. Prílohy
7. Literatúra

## **6. Prílohy :**

1. Poštové známky
2. Pohľadnice s pôvodnými názvami

## **7. Literatúra:**

#### Knihy / Monografie:

MAJTÁN Milan, 1998, Názvy obcí Slovenskej republiky (vývin v rokoch 1773-1997), VEDA-vydavateľstvo SAV, 600strán, ISBN 80-224-0530-2

VERZÁL Tibor, 2019, Katolícke kostoly na historických pohľadniciach, Vydavateľstvo Dobrá kniha Trnava, 272 strán, ISBN 978-80-8191-216-0

SLOVENSKO 1993-2017 + dodatky 2018-2022 Špecializovaný katalóg , 2018, Zberateľ , 320 strán,

KOLLÁR Tibor- KOLLÁR Daniel, 2004, Trnava a okolie, DAJAMA, 100 strán, ISBN 80-88975-71-9

KOSATÍK Pavel, 2021, Slovenské stoloetí, Torst, 407 strán, ISBN 978-80-7215-686-3

ČOMAJ Ján, 2008, Petržalka-Engerau-Ligetfalu, 208 strán, ISBN 978-80-89218-72-1

#### Článok v časopise:

KRŠKO Jaromít : RUDOLF KRAJČOVIČ: ŽIVÉ KRONIKY SLOVENSKÝCH DEJÍN SKRYTÉ V NÁZVOCH OBCÍ A MIEST. Literárne a informačné centrum, Bratislava 2005, 230 s.

#### Odkazy na dokumenty z internetu:

- Tomáš Tkáč, Genocída maďarských toponým na južnom Slovensku, 2020, <https://dennikn.sk/blog/1968045/genocida-madarskych-toponym-na-juznom-slovensku/>
- Erby Slovenska, <https://www.e-obce.sk/erby.html>
- Monika Vrzgula,, Ako sa Bratislava stala hlavným mestom Slovenska, a pritom všetci boli proti, <http://www.svet.czsk.net/clanky/publicistika/bratislava.html>
- Daniel Kerekes, Štúrovo, Kolárovo či Nálepko: Ako jedna vyhláška cynicky zmenila ráz južného Slovenska (+ mapa), <https://dennikn.sk/2487474/sturovo-kolarovo-ci-nalepkovo-ako-jedna-vyhlasaka-cynicky-zmenila-raz-juzneho-slovenska-mapa/>
- PhDr. Eva Vrabcová : Kolonizácia Žitného ostrova v I. pozemkovej reforme (www.obeczalesie.sk)
- [www.colnect.com](http://www.colnect.com)
- [www.stampworld.com](http://www.stampworld.com)
- weby obcí a miest